

3. Hanna Bidniak, Pyrih Ihor, Pletenets Viktor. Armed conflicts in the economic, social and legal context of the present: causes, regularities and contradictions Economic Annals-XXI: Volume 175, Issue 1-2, Pages: 4-9, May 28, 2019.

4. Александренко О.В. Криміналістичні проблеми подолання протидії розслідуванню. Київ - 2004. 4 с.

5. Чесакова М. С. Форми і способи протидії розслідування злочинів: підходи до класифікації. Київ - 2015. С. 140.

6. Леписевич П.М., Курляк Н.Д. Практические основы устранения противодействия расследованию преступлений в современных условиях. Научный вестник ЛГУВД - 2018. С. 278.

Інна Олександрівна КИШИНСЬКА,

курсант 2-го курсу

факультет підготовки фахівців для

підрозділів стратегічних розслідувань

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

Науковий керівник:

Викладач кафедри кримінального процесу ФПФОДР

Володимир Миколайович КІЯНИЦЯ

СУДИ ТА ЇХ ОСНОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ І РОЗВИТОК ЗА ОСТАННІ РОКИ

Актуальність теми: Судова влада, її діяльність всіх створених у державі судів, яка реалізується з допомогою притаманних їм і законодавчо засобів з метою впливу на поведінку суб'єктів права та суспільні відносини за участю цих суб'єктів. Для виконання покладеної на неї функції судова влада наділена владними повноваженнями і засобами примусу до виконання прийнятих нею рішень. Зокрема, конституційною засадою судочинства є обов'язковість виконання рішення суду, що вимагає від державних органів, посадових осіб, усіх громадян неухильного підкорення велінню судової влади.

Судова влада займає особливе місце в системі державної влади. Взаємодія судової влади з іншими гілками влади в Україні здійснюється на основі «механізму стримувань і противаг» який полягає у тому, що органи законодавчої влади впливають на суди, створюючи для них законодавчу базу діяльності.

Крім того ВРУ разом із Президентом України беруть участь у формуванні судової системи – призначені суддів. Але суди їм не підлеглі і зазначені органи не вправі контролювати законність вироків та інших судових рішень. У свою чергу Конституційний Суд України наглядає за конституційністю законів, прийнятих ВРУ, що має наслідком втрату ними чинності з моменту прийняття. Взаємовплив вплив судової влади та органів виконавчої влади проявляється у тому, що суд може скасовувати суперечливі Конституції та законам України акти органів державного управління; розглядати скарги громадян на незаконні рішення, дії чи бездіяльність органів управління.

Відповідно до ст. 19 Закону України «Про судоустрій», в Україні створюються адміністративні суди, що розглядатимуть адміністративні справи, пов'язані з правовідносинами в сфері державного управління (справи адміністративної юрисдикції). Суди загальної юрисдикції утворюються і ліквідуються Президентом України за поданням Міністра юстиції України, що узгоджується з Головою Верховного Суду України чи головою вищого спеціалізованого суду. Власне, головне призначення судової влади – вирішення віднесених законодавством до її компетенції правових конфліктів, які виникли у суспільстві.

Тому судова влада в системі державної влади є рівнозначною, рівноправною, паритетною. Судова влада функціонує на засадах:

- незалежності
- самостійності
- відокремленості
- виключності

– під законності

Відокремленість судової влади означає те, що суди не входять до будь-якої іншої системи державних органів, займають особливе місце в державному механізмі. Виключність судової влади полягає у неможливості делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами.

Підзаконність судової влади означає те, що у своїй діяльності судді керуються виключно Конституцією та законами України. Підкорення суддів лише законів відбувається на підставі точного виконання ними матеріального і процесуального законодавства. Законами врегульовані компетенція, порядок утворення, структура, функції судів, питання їх кадрового та матеріально-технічного забезпечення.

Юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, які виникли у державі. Якщо в разі спору з правовідносин має право звернутися до суду, компетенцією якого є розв'язання такого спору і суд не вправі відмовити в розгляді і вирішенні такого спору на підставі лише того, що її вимоги можуть бути розглянуті іншим органом у досудовому порядку. Характерною особливістю судової влади є суворо регламентований законом процес, порядок її здійснення. Отже, судова влада:

- 1) здійснює особливий вид державної діяльності (здійснення правосуддя);
- 2) є незалежною, самостійною, виключною, відокремленою, підзаконною гілкою влади.
- 3) реалізується за визначеною законом процедурою.

Суд – це конкретний державний орган, юрисдикція якого поширюється на визначене адміністративно-територіальне утворення; структурне утворення; спори і справи, що підлягають розгляду судом відповідно до його спеціалізації (система спеціалізованих судів) [4].

Судова система побудована за принципом територіальності – вона пристосована до адміністративно – територіального устрою. Суди загальної юрисдикції створюються Президентом України за поданням Міністра юстиції

України, що узгоджується з Головою Верховного Суду України чи головою вищого спеціалізованого суду. Місцезнаходження і статус суду визначається з урахуванням принципів територіальності і спеціалізації. Кількість суддів у судах визначається Президентом України за поданням Голови Державної судової адміністрації України, погоджена з Головою Верховного Суду чи головою вищого спеціалізованого суду, з урахуванням обсягу роботи суду, і в межах витрат, затверджених у Державному бюджеті на утримання судів. Будь-який окремо взятий суд є структурною частиною судової системи України.

Судова система – це сукупність всіх судів, яка об'єднаних у відповідності з їх компетенцією, завданнями і цілями організації та функціонування, побудована на принципі територіальності та спеціалізації та ґрунтується на конституційних засадах правосуддя. В Україні діє два види судів – Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції, при цьому суди загальної юрисдикції утворюють систему судів, а Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Будь-які інші державні і недержавні утворення, в тому числі у назві яких звучить слово “суд“ (третейські суди, Міжнародний комерційний арбітраж), не належать до судової системи і органів судової влади [4].

Система судів загальної юрисдикції складається з загальних і спеціалізованих судів окремих юрисдикцій. Загальні суди – це місцеві суди (району, району у місті, міські та міськрайонні суди, військові суди гарнізонів), апеляційні суди областей, апеляційні суди міст Києва та Севастополя, Апеляційний суд АРК, військові суди регіонів, апеляційний суд ВМС України, Апеляційний суд України. Спеціалізованими судами є господарські та адміністративні суди. Ці суди окремо становлять підсистему, що входить до системи судів загальної юрисдикції.

Судова влада реалізується шляхом здійснення правосуддя у формі цивільного, господарського, адміністративного, кримінального, а також конституційного судочинства. Правосуддя становить основний зміст судової влади і полягає у

розгляді судами в судових засіданнях цивільних, господарських, адміністративних, кримінальних справ, а також справ конституційної юрисдикції законному, обґрунтованому, справедливому їх вирішенні. Правосуддя має місце тоді коли суд повно з'ясував усі істотні обставини справи, правильно застосував закон і постановив законне, обґрунтоване і справедливе судове рішення у справі. [2]

Правосуддя – це особливий вид державної діяльності, що здійснюється судом на підставі закону, зміст якої становить розгляд і вирішення судових справ з метою забезпечення гарантованих Конституцією України та законами прав і свобод людини і громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб, інтересів суспільства та держави, а результатом якого є постановлення правосудного судового рішення, яке має загальнообов'язковий характер. З точки зору теорії права здійснення правосуддя є правозастосовною діяльністю, що ґрунтується на суворому дотриманні закону, тому вирішення відповідного спору з порушенням закону чи постановлення неправосудного рішення не можна назвати правосуддям. Тому дуже важливим є те щоб суд здійснював правосуддя на засадах верховенства права, забезпечувався захист прав і свобод людини і громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб, інтересів суспільства та держави[1].

Висновок: Основним завданням апарату суду є забезпечення безперебійної роботи судової установи та сприяння суддям у виконанні їх головної функції — відправленні правосуддя, здійснюючи діяльність, яка безпосередньо не стосується відправлення правосуддя. Працівники апарату суду виконують великі обсяги роботи щодо організації процедури судового розгляду, підготовки справи до слухання, перебігу судового процесу й подальшого спрямування справи. Вони безпосередньо спілкуються з відвідувачами суду, сторонами процесу, від професійності їхніх дій залежить ефективність судового процесу й формування громадської думки про судову установу. Апарат суду також може розглядатись як посередник під час

взаємодії судів з органами виконавчої та законодавчої влади. Крім того, апарат повинен «відгородити» суд від впливу з боку інших органів державної влади [2].

Перелік використаних джерел

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення: 20.04.2021).

2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 липня 2016 року № 1402-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 20.04.2021);

3. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII, із змінами на 27.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 05.05.2021);

4. Організація роботи суду: навчальний посібник для студентів юридичної спеціальності вищих навчальних закладів. / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, О. М. Овчаренко та ін. ; за заг. ред. І. Є. Марочкіна. — Харків: Право, 2012. — 256 с.